

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

13 Quæ vxoris bona ob eius delictu[m] publicentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

ita fuerit cum onere, vt alteri soluto matrimonio restituatur: nunc enim sicut quodlibet aliud fideicommissum non poterit publicari in perpetuum, bene tamen pro tempore, quo mulier illo potiora erat, & ita tradit Bonacina *disp. 3. de contrahibus, quest. 8. punct. vlt. §. 1. n. 16. Sanchez. n. 19.*

11. Difficultas ergo est, an si scienter nupserit hæretico, debeat non solum in priuatione dotis condemnari, sed etiam in priuatione aliorum bonorum, quæ vxoris sunt propria, quæque diximus ob mariti hæresim, & publicationem suorum bonorum non publicari. Negat Sanchez *lib. 2. cap. 17. num. 22.* & Bonacina *supra, vers. aliqui videntur asserere.* Mouentur primo, quia textus in *cap. decreuit.* solum de dote loquitur, non ergo in penalibus est admittenda extensio. Secundo, quia datum videtur eadem generali pœna confiscationis afficere mulierem scienter hæretico nubentem, ac afficitur ipse hæreticus, quia in lucro acquirendo nulla videtur esse turpitudinis ob quam dignum sit confiscatio.

12. Nihilominus probabilis censo posse in omnibus bonis, quæ tunc habentur tempore contracti matrimonij, condemnari. Mouetur, quia supradicti textus in *cap. decreuit,* nihil statuit expresse de confiscatione dotis, sed per quamdam consequentiam sic confiscanda inferitur, in casu quo mulier scienter nupserit hæretico: inquit enim Pontifex, publicatis mariti hæretici bonis, non publicari vxoris dotem, nisi forte cum matrimonio contraxerit, sciuerit esse hæreticum. Ergo textus nihil aliud voluit quam dotem ad confiscationem bonorum viri exemptam esse, excepto casu, quo mulier sciuerit esse hæreticum maritum. Sed ex eo quod dos sit exempta, probamus etiam & reliqua bona vxoris exempta fuisse. Ergo si in casu scientiæ non fuit exempta, in casu scientiæ reliqua etiam bona erunt comprehensa. Adde dotem ibi fuisse nominatam gratia exempli, & quia est id quod precipuum, & magis proprium est vxoris, non vt dispositio ad solam dotem coarctata sit: alijs sola dos, & non bona paraphernalia, & sponalitia largita in casu ignorantie erunt exclusa, quod est omnino falsum. Ergo in casu scientiæ dos, & reliqua bona vxoris comprehenduntur: & ita tenet Valquez *1.2. disp. 168. cap. 1. n. 13.* Simancas *de catholic. instit. tit. 9. n. 74.* Didacus Cantero *quest. crim. tit. de quest. tangent. ibi punit. delict. cap. 1. n. 23. fine, & num. 24.* Farinacius *de hæresi, quest. 190. §. 3. num. 94. in medio.*

Hi autem Doctores non solum extendunt ad bona possessa ab vxore tempore matrimonij contracti, sed etiam ad medietatem lucri constante matrimonio acquisiti: quod quidem vt verum habeat, est intelligendum, posse, inquam, in priuatione omnium illorum bonorum condemnari, non quidem præcisè ob delictum præteritum, quod commisit nubens scienter hæretico, sed quia sic nubens, & in tali matrimonio perseuerans suspecta redditur de hæresi, & faulrix hereticorum, & tanquam suspecta, & faulrix hereticorum damnari potest, secundum glossam in *dicto cap. decreuit, in figuratiōe casus, vers. in q. ipsa est de hæresi suspecta, & vers. ideo contra ipsam.* ibi Ioan. Andr. verbo *scilicet.* Germinian. *num. 2. vers. nota.* Franciscus *num. 1.* Didacus Cantero *cap. 1. n. 2.* Farinacium *de hæresi, quest. 190. num. 50.*

13. At si à principio ignoranter mulier processerit, postea vero sciuerit maritum hæreticum esse, illumque comitursneque denuntiat; non ex hoc censenda est digna confiscatione bonorum, quia non debet censeri peccato illius consentire: facit Bossius loquens in crimine læsæ maiestatis humanæ, *tit. 1. n. 83.* Sanchez *lib. 2. c. 17. n. 24.* Peregrin. *de iure sisci. lib. 3. tit. 1. n. 83.* Clarus *lib. 5. recept. q. 78. n. 15.*

14. Ex his facile dissoluntur fundamenta Sanchez. Ad primum ex textu in *cap. decreuit,* iam probatum est ibi dotem exempli gratia, appositam fuisse, non vt dispositio ad dotem coarctaretur. At secundum non eodem modo puniri mulierem nubentem scienter hæretico, ac ipse hæreticus punitur: hæreticus enim punitur in confiscatione bonorum ipso facto, mulier per sententiam. Item hæreticus punitur alijs pœnis, quæ mulierem ob hoc delictum nubentem non comprehendunt. Ad tertium iam diximus, quia ratione condemnari possit mulier in bonis constante matrimonio acquisitis.

15. Quarta difficultas est, an si maritus ducat mulierem, quam certo nouit hæreticam esse, priuandus sit bonis ob hoc delictum, sicut de muliere diximus? Negat absolute Sanchez *lib. 2. cap. 17. n. 22.* consentit Bonacina *disp. 3. de contrahibus, quest. 8. punct. vlt. §. 1. num. 16.* Mouentur, quia textus in *dicto cap. decreuit* loquitur de dote: maritus autem non habet dotem. Item mulier ob eius facilitatem, & marito subiectionem grauiori periculo peruersionis se exponit sic nubens, quam vir. Ergo cum non sit adequatè eadem ratio dispositionis in viro, ac in muliere, pat non est, vt eadem pœna mulctentur.

16. Farcior his rationibus me non conuincit. Tum quia iam diximus sub nomine dotis bona vxoris ibi fuisse comprehensa. Tum quia esto ob facilitatem, & marito subiectionem addit in femina grauius periculum peruersionis, quam in viro: at in viro ob passionem amoris soles grauius adesse. Qua ratione

tempore antiquo ita grauius prohibuit erat Iudæis alienigenas ducere, inquit enim textus *corinthios* *1. cor. 7. vers. 14.* Præterea in *supradicto cap. decreuit,* si bene ponderetur, non imponitur pœna amissionis dotis mulieri scienter hæretico nubenti, sed relinquuntur dispositioni iuris communis. Nam ibi solum dicitur mulierem nubentem hæretico dotem non perdere, nisi forte scienter hæretico nupserit: in quo casu non subiungit Pontifex debere perdere, sed id tacite innuit, vel potius dispositioni communi relinquit. Quapropter cum hæc pœna non sit ipso iure lata ob huiusmodi crimen, sed per sententiam imponenda; & præcipua causa huius dispositionis sit præsumptio hæresis in muliere sic nubente, si eadem præsumptio in viro adit, eodem modo ad amissionem bonorum condemnari poterit.

PUNCTVM XIII.

Quæ vxoris bona ob eius delictum publicentur.

1. *Mortuo viro, si bona vxoris vidua publicentur, publicatur dos, paraphernalia, & alia, quæ consensu matrimonio acquisiuit.*
2. *Conficere matrimonio si vxor delinquit, non publicatur eius dos spectato iure communi: exceptis quibus casibus.*
3. *Attento iure regio Castellæ dos publicari potest.*
4. *Nunquam confiscatio extenditur ultra id, quod vxoris est proprium.*
5. *Quando publicatur dos, an eius usufructus publicetur, negant aliqui.*
6. *Probabilis est publicari.*
7. *Satis si ratiocibus num. 5. adductis.*
8. *Quid si pactum esset inter virum, & vxorem, vt committente aliquo delicto confiscatio dignum transseant bona illius ad alium? Affirmant plures: non impediuntur confiscationem.*
9. *Probabilis videtur oppositum.*

1. Aliqua sunt in hæc re pro certo tenenda. Primo certum est mortuo viro, & publicatis bonis vxoris viduæ ob eius delictum, publicari dotem, paraphernalia, & omnia alia, quæ constante matrimonio acquisiuit, quia huius omnia bona, quæ sunt delinquentis, sibi viuipar, cum publicationem facit, sic Clarus *quest. 78. vers. quarto si bona.* Sanchez *lib. 2. cap. 17. n. 25. in princ.* Bonacina *disp. 3. de contract. q. 8. vlt. §. 1. n. 17.* pluribus relatis Farinacius *quest. 15. n. 12.* & facit text. in *l. si constante, §. fin. ff. soluto matrim.* & ibi notat Barr. Bald. Paul. Imola, pro vt refert Anton. Gomez *l. 78. Tauri, num. 5.*

2. Secundo est certum attento iure communi, si vxor delinquerit constante matrimonio, non posse eius dotem, bene tamen reliqua bona publicari, nisi in quibus casibus, videlicet in crimine læsæ maiestatis, vis publicæ, partidij, veneficij, & sicarij: quia sic habetur expresse in *l. quinque legibus, ff. de bonis damnatis,* cum enim eo tempore vit domus dotis dicitur, *l. dote ancillam, C. de iure dotium;* nouit Imperator ob quolibet crimen nisi ob hæc ita graua, dotem vxoris publicate: sic tradunt Doctores nuper relati, & quauis in *supradicta. l. quinque legibus,* non fuerit facta expresse mentio hæresis, non est dubium ad illam esse extendendam, sub crimine enim læsæ maiestatis comprehenditur; & ita ob hæresim vxoris confiscari eius dotem, sicut & reliqua bona, tradunt Sanchez pluribus relatis *n. 26.* Farinacius *de hæresi, quest. 190. num. 54.* Ioan. Rojas *tract. de hæresi. part. 2. assert. 40. num. 323. & 325.* Anton. Gomez *l. 78. Tauri, num. 1.*

3. Tertio est certum attento iure nostro regio, delinqueret vxore etiam extra illa quinque crimina partem dotis, vel totam dotem confiscari posse; habetur *l. 78. Tauri, quest. lex 11. tit. 9. lib. 5. recept. ibi, la muger durante el matrimonio, per el delicto puede perder en parte, o en todo sus bienes dotales, o de ganancia, o de otra qualquier calidad que sean.* Neque requiritur, vt crimen confiscatione dignum sit, vt possit vxor partem dotis, vel totam dotem amittere. Tum quia textus confiscationis mentionem non facit, tum quia dixit posse dotem in parte amitti; quod alienum est à confiscatione, in qua totum publicatur. Tum quia de delicto generaliter locutus est. Quapropter ex quoquam delicto mulier condemnatur, potest executio condemnationis fieri in bonis ipsius dotalibus, & ita tradunt Matiezo *supra d. l. 11. glossa 1. num. 2.* Azevedo *num. 5.* Sanchez *lib. 1. cap. 17. num. 29.*

4. Quarto est certum in omnibus casibus, in quibus dos, vel pars dotis confiscari potest, confiscationem non extendi vitæ id quod propriam est vxoris: quare si dotem habet obligatam marito, vel alteri reddi soluto matrimonio; si quis non poterit vitare partem dotis in perpetuum, sed ad summum pro tempore, quo vxor fuit dote debebat, & illo transacto debet reddere ad substitutum: habetur expresse *l. si dote, C. de iure dotium* quem textum reputat vnicum, & singularem Bald. ibi *2. de iura, & plur.*

PUNCTUM XIV.

Quae bona publicentur publicatis bonis, alicuius clerici.

- 1 Bona Ecclesiae non publicantur.
- 2 Bona patrimonialia publicantur.
- 3 Bona clericorum acquisita titulo beneficii probabiliter est spectata communi non publicari, sed Ecclesiae applicanda esse.
- 4 In Hispania, ubi de iis bonis testari potest clericus, si sicut ea usurpare potest.

1 **C**onstat ex Clement. 2. de haereticis, bona Ecclesiae non publicari, & sic attentantes ex communicatione innotari quae excommunicatio quando, & quas personas comprehendat, & ob quas actiones imposita sit, bene explicat Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 20. a num. 3. & nos dicimus in tract. de excommunicationibus specialibus non reservatis.

2 Secundò constat bona patrimonialia clericorum publicari, quia secundum omnes de his libere disponere possunt clerici tam contractu, quam testamento, cap. quia nos, de testamentis. Ad hæc reducuntur ea, quae clericus acquirit non ex beneficio, sed ratione alicuius ministerii Ecclesiastici, ut puta pro sacris faciendis pro concionibus, pro sacramentorum ministerio, pro defunctorum sepultura, pro vicaria ministerio ad tempus concessa, & similibus; quia de his omnibus possunt clerici & Episcopi libere testari, & in extantibus heredes transmittere, ac proinde delinquendo in fidei cum alienatione tradit Sanchez lib. 2. in Decal. c. 20. num. 2. & 23. Farinacius de haereticis, quæst. 190. §. 11. num. 154.

3 Difficultas ergo est de bonis clericorum acquisitis titulo beneficii Ecclesiastici, siue bona immobilia sint, siue mobilia; an inquam hæc sicut applicentur, vel Ecclesiae, ex qua delumpra sunt debeant relinquere? Varia sunt Doctorum placita, ut videtur potest in Farinac. supra, illis omnia veta resolutio est attendente iure communi bona clericorum ex fructibus beneficii percepta, non posse à sisco occupari, sed necessariò applicanda esse Ecclesiae pro rata, à quibus stipendia receperunt, quia ita habetur in cap. excommunicamus. §. ad munus, de haereticis, iuncta glossa. Ratio huius dispositionis est, quia hæc bona non possunt clericis in heredes extraneos transmittere, quia Ecclesiae, post illorum obitum cedunt, cap. prolatum, l. 2. c. quia nos, cap. requiritur de testamentis. sed ea, quae in heredes extraneos nequeunt transmitti, neque possunt in fisco loco heredis extranei succedentem, ut sæpe repetitum est, Ergo: & ita docent Azor. 1. part. lib. 8. cap. 12. quæst. 14. Sanchez cap. 20. num. 24. Farinacius num. 160. Neque in hoc est vlla differentia inter acquisita ex beneficio simpliciter, ut curato, cum textus in cap. excommunicamus, nullam distinctionem fecerit: ex quocumque beneficio acquisita sunt, sunt formaliter clerici bona, & Ecclesiarum stipendia, ac proinde Ecclesiis, à quibus stipendia receperunt, applicanda: sic Couarruias tit. 2. variarum, cap. 9. num. 11. sine. Sanchez Farinacius supra.

4 Verum cum aliquibus locis ut in Hispania, consuetudine inductum sit clericos testari posse de acquisitis titulo cuiuscumque beneficii Ecclesiastici, ut innumerus relatis probat Mantien. l. 3. tit. 8. lib. 5. recop. per illam legem efficitur sane, si sicut occupet bona alicuius clerici, & hæc occupare: sic Valquez l. 2. disp. 26. cap. 2. num. 19. Pegna. 3. part. director. comment. 161. Azor. quæst. 14. Sanchez num. 25. Bonacina disp. 3. de detracti q. 8. p. ult. §. 1. n. 19.

PUNCTUM XV.

An bona delinquentis existentia in alieno territorio à iudice confiscante comprehendantur in confiscatione ab illo facta.

- 1 Si confiscatio faciendae est vigore iuris communis comprehenduntur, secus si vigore statuti non vigentis illo in loco in quo bona sita sunt.
- 2 At si sit confiscatio iure speciali vigente in territorio ubi bona sita sunt sub distinctione respondetur.
- 3 Exe cutio confiscationis nunquam fit, nisi per officiales illius loci, in quo bona sita sunt.

1 **C**etera res est publicari, si confiscatio sit vigore legis communis, hoc est, legis latae à superiore vtriusque territorij, & iudicis, & loci, ubi bona sita sunt, ut in crimine haereticis, contingit: ita multis relatis docent Farinacius praxi quæst. 25. num. 100. Peregrinus lib. 5. tit. 1. num. 158. Clarus quæst. 78. n. 27. Sanchez lib. 4. Decalog. cap. 20. num. 31. Bonacina disp. 3. q. 8. punct. ultim. §. 1. num. 21. Si autem confiscatio faciendae est iure speciali, seu municipali, quod in territorio, ubi bona sita sunt non

res Doctores, quos refert, & sequitur Anton. Gomez l. 78. Tauri in fine. Mantienzo glossa 2. num. 2. Azucedo num. 6. Sanch. num. 33. his ut certis suppositis.

Duplex est difficultas an quoties publicatur dos ob delictum vxoris, publicetur non solum quoad proprietatem, sed etiam quoad usufructum: & dubium procedit, cum delictum tale est, ob quod pena mortis non imponitur vxori; sed viua relinquatur quia tunc dos quoad usufructum videtur ad virum pertinere, transire enim illi pro oneribus, C. eod. tit. sed sicut non occupat bona que aliena sunt à delincente. Ergo neque occupare potest usufructum dotis. Adde ob delictum alienum non debere virum innocentem puniri; puniretur autem, si usufructu privaretur, & ex alia parte obligatur vxorem alere. Ergo non est solum confiscationem extendi ad usufructum dotis constanter matrimonio, sic est dubius, & relinquens cogitandum, tenet Palaz. rubr. in repetit. rubr. de donat. inter virum, & vxorem fol. 46 §. 66. col. 4. Ioann. Lupus eadem §. 66. num. 33. fac. Bonacina reputat probabile disp. 3. de contract. q. 8. p. ult. §. 1. num. 17.

6 Nullominus verius est, & probabilius, dotem confiscari non solum quoad proprietatem, sed etiam quoad usufructum sic Mantienzo l. 1. tit. 9. lib. 5. recop. §. 1. n. 4. Azucedo ibi. n. 5. Anton. Gomez l. 78. Tauri, num. 6. Cañillo num. 2. Sanch. lib. 2. cap. 17. num. 31 & in crimine haereticis docuit Ioann. Rojas sing. 11. Zúñch. traç. de haer. c. 25. num. 4. sine. Locius Zechius in summa. part. tit. de fidei. rubr. de haer. cap. 16. vers. quinto am. Farinacius q. 190. num. 54. Rationes huius sententiae adducit Anton. Gomez Prima, quia in dubio lex, vel dispositio re ferens sed ad aliqua bona, intelligi debet secundum proprietatem, & usufructum: ex text. in l. restituere, ff. de verborum significat. textus in l. videamus, §. in Fabiana, ff. de iur. iur. textus in l. conseruatione, ff. de reg. iur. cum autem ex nostri regni ob quodlibet delictum vxoris dicat dotem, vel eius partem confiscari posse: & secundum ius commune ob quinque illa delicta confiscanda venit, efficitur venire secundum proprietatem, & usufructum. Secunda, quia hæc est alienatio non ex contractu sed ex delicto, quae vocatur alienatio necessaria, & inducta per legem. Poterit ergo in illa maritus pæiudicari, argument. textus in l. alienatione, ff. familiae erciscunda. Tertia dos proprie dicitur cum matrimonio constat. Ergo si dos confiscatur ob delictum vxoris, constanter matrimonio confiscanda venit.

7 Neque ratio in contrarium videtur. Fateor enim dotem dari ad onera matrimonij subeunda: at si mulier delicto suo dotem amittit, quod suberat maritus illam alendi, cessat, sicuti cum dos promissa, est, & non soluitur, non obligatur maritus vxorem alere ita non obligatur, cum culpa mulieris dos auferat. Sanchez lib. 9. de matrim. disp. 5. num. 10. consentit Farinacius alios referens, de haer. quæst. 190. num. 54. Totam obligationem refunditur in parentes, vt bene probat Molin. lib. 2. de primogen. cap. 16. num. 24. Quod si hi alere eam non possunt, tunc ratione solius vinculi conjugalis, & mutui amoris tenebitur vxor alere. Adde est concedamus maritum tenere alere vxorem sic alienantem dotem, vt concedit Anton. Gomez, supra dict. l. 78. Tauri, num. 5. Cañillo ibi in fine. Simancas de catholic. in fine tit. 6. n. 19. Surdos de aliment. tit. 7. quæst. 2. num. 6. & 7. aliter non inferitur inde confiscari dotem non posse; quia dos docet mariti quoad dominium, & proprietatem, sed solum quoad administrationem in sustentationem familie, quae administratione cessat sub lato fundamento, sicut si casu periret: & si casu dos casu periret non exculat maritum ab alenda vxore, vt colligitur ex l. si cum dotem, 23. §. si maritus, ff. solutio matrim. ita neque hæc confiscatio exculat debet, quia hæc obligatio alendi vxorem ex vinculo coniugali tunc nascitur, quo non dissoluto, non dissoluitur hæc obligatio.

8 Secunda difficultas est, an possit dos confiscari quoad proprietatem, & usufructum, si pactum esset inter virum, & vxorem, vt committente vxore aliquod delictum ex illis ob quae imponitur confiscatio, eo ipso ad virum proprietas, & usufructus dotis deueniret. Affirmant aliqui confiscari posse, neque impeditur ab illo pacto, sic Barbosa l. si constante, 25. ff. solutio matrim. §. si non. Sanchez lib. 2. cap. 17. num. 32. quod non videtur iuris ratio. Mouentur quia illud pactum derogat legi communi statuenti confiscationem bonorum delinquentis. Ergo nullum est, iuxta L. ius publicum, ff. de pactis.

9 Ceterum credo ad maritum reuerti dotem, neque posse tunc confiscari. Mouetor, quia tunc dos prohibetur alienari expressè, & non in fauorem delinquentis, cum vxori delinquenti non applicetur, neque in fraudem fisci, cum non sit post delictum commissum, sed casu quo committatur. Ergo tale pactum nullum est, & ratione illius maritus ius habet quantum ad dotem, & preferendus est sisco. Faciunt ea quae diximus supra loquentes de maioribus, & ita firmavit expressè Baiard. addit. ad Clarum lib. 6. q. 78. num. 63. Peregr. de iure fisci lib. 5. tit. 1. num. 83. & 118. Farinacius alios referens, quæst. 5. num. 115.